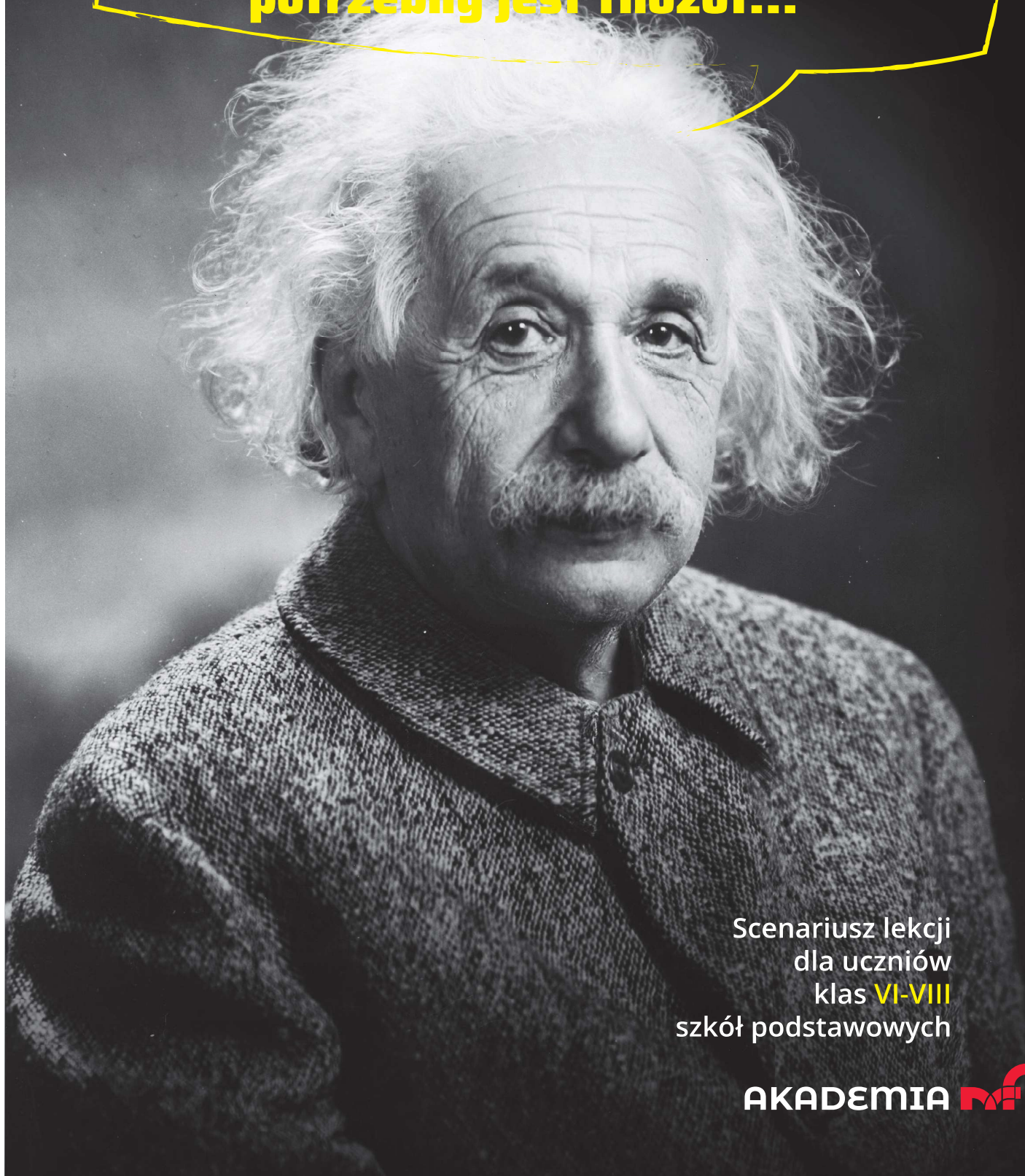

Temat lekcji:

**Do podatków nie wystarczy
umysł matematyka — tutaj
potrzebny jest filozof...**

Scenariusz lekcji
dla uczniów
klas **VI-VIII**
szkół podstawowych

AKADEMIA

Odtwórz film do końca i przeprowadź z uczniami krótką dyskusję nad pytaniami zawartymi na końcu filmu:

- Co sądzisz na temat podatków?
- Czy korzystasz z czegokolwiek, co jest finansowane z podatków?
- Czy zdajesz sobie sprawę, że już płacisz podatki?

Wprowadzenie pojęcia podatku

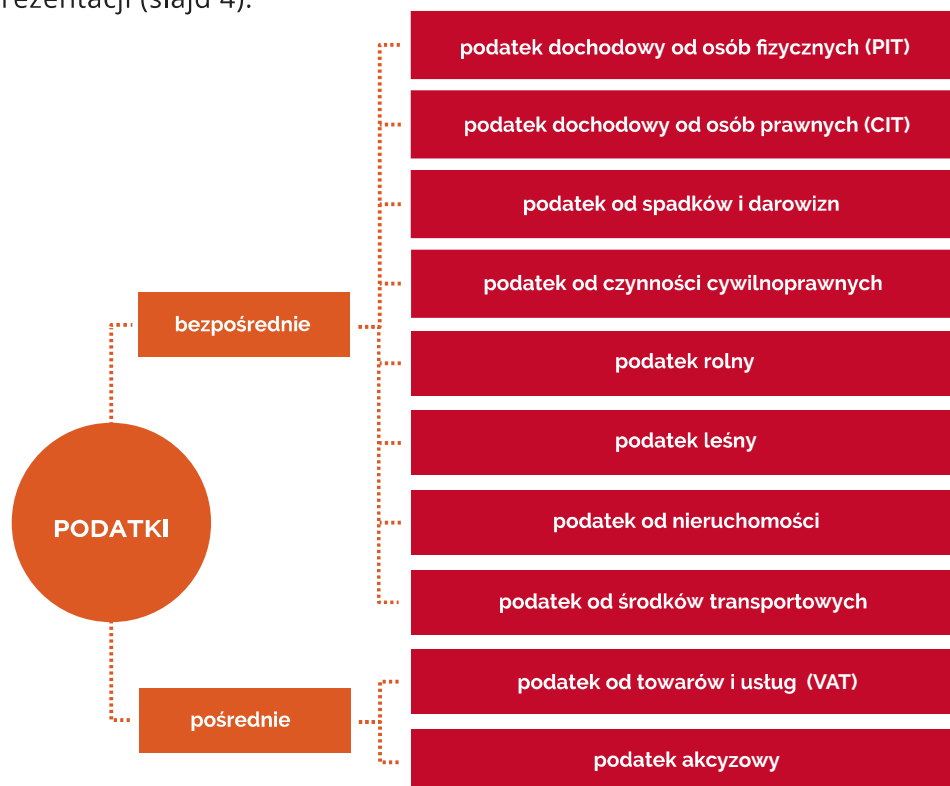
Zapytaj uczniów, czym wg nich jest w takim razie podatek. Zachęć uczniów do podawania swoich pomysłów. Niech uczniowie zapisują je na karteczkach samoprzylepnych i przyklejają na tablicy tworząc mapę myśli.

Na podstawie odpowiedzi uczniów spróbuj sformułować wspólnie z nimi prostą definicję podatku, np.:

Podatek: obowiązkowe, bezzwrotne świadczenie pieniężne pobierane przez państwo lub jednostkę samorządu terytorialnego na potrzeby realizacji zadań publicznych (slajd 3).

Rodzaje podatków

Poproś uczniów, by podali przykłady podatków jakie znają w formie burzy mózgów. Przedstaw uczniom najważniejsze rodzaje podatków używając schematu z prezentacji (slajd 4).

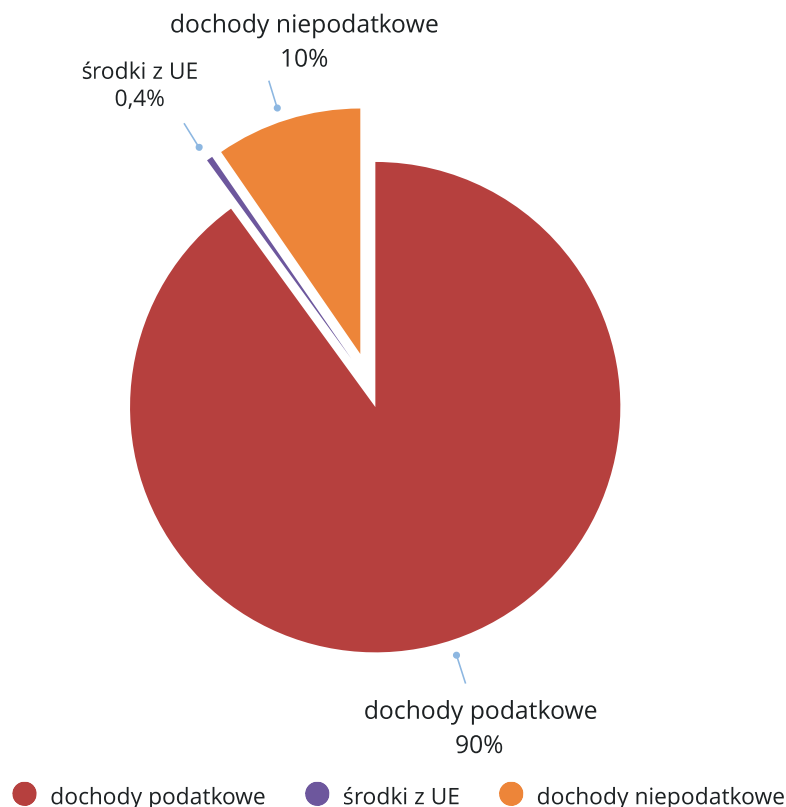
Zapytaj uczniów, czy rozumieją jakie podatki kryją się pod ich nazwami na schemacie. Zapytaj uczniów, które ze wskazanych podatków płacą oni sami lub ich najbliżsi.

Wyjaśnij uczniom pojęcia „podatki bezpośrednie” i „podatki pośrednie”. „Podatki bezpośrednie” to podatki obciążające bezpośrednio podatnika - podatnik ma obowiązek odprowadzania ich do urzędu skarbowego. „Podatki pośrednie” płacone są nie bezpośrednio w urzędzie skarbowym, tylko przy nabywaniu towaru lub usługi.

Znaczenie podatków w budżecie krajowym

Wyświetl uczniom strukturę wpływów do budżetu państwa w 2017 roku (slajd 5). Zapytaj ich, jakie znaczenie mają podatki w budżecie Polski.

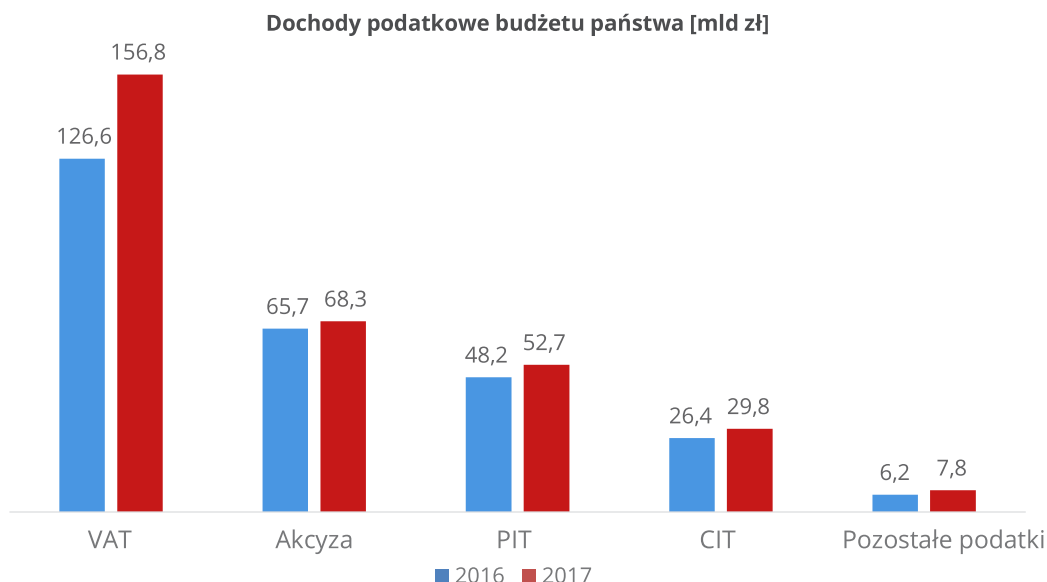
Struktura dochodów budżetu państwa w 2017 r.

Następnie wyświetl uczniom wykres przedstawiający wielkość dochodów budżetu z poszczególnych podatków (slajd 6).

Zapytaj uczniów:

- Które podatki mają większe znaczenie dla budżetu kraju: pośrednie czy bezpośrednie?
- Jaki podatek przynosił budżetowi kraju największy dochód w 2016 i 2017 roku?

Podatek VAT

Wyjaśnij uczniom, czym jest podatek VAT, wykorzystując slajd 7 prezentacji.

W swojej wypowiedzi wytłumacz, że:

- stawki podatku VAT to 23%, 8%, 5% i niewiele towarów jest z niego zwolnionych. Im bardziej podstawowy produkt (niezbędny do życia, mało przetworzony), tym niższą ma stawkę VAT
- $\text{cena netto towaru} + \text{VAT} = \text{cena brutto towaru}$

Poleć uczniom wykonanie polecenia z Karty pracy nr 2. Uczniowie wykonując polecenie odczytują z paragonu wartości brutto towarów i wysokość podatku VAT, jaki został do nich doliczony. Stawka podatku VAT na paragonie oznaczona jest symbolem PTU. Wyjaśnij uczniom oznaczenia literowe stawki podatku VAT na paragonie: A – stawka podstawowa podatku – 23%, od B do G – pozostałe stawki podatku stosowane na poszczególne towary i usługi oraz zwolnienie od podatku (tj. 8%, 5% i 0%). Poproś uczniów żeby obliczyli wartość netto towarów. Rozdaj każdemu z uczniów dwie karteczki samoprzylepne. Niech na jednej z nich zapiszą wartość towarów z paragonu brutto, a na drugiej wartość podatku VAT.

W tym czasie narysuj na tablicy poniższą tabelę:

Wartość towaru brutto	Wartość podatku VAT
Razem:	Razem:

Poproś uczniów, aby przykleili na tablicy swoje karteczki w odpowiednich kolumnach. Niech dwóch uczniów w trakcie przyklejania karteczek przez kolegów sumuje wartości przyklejanych karteczek, osobno dla każdej z kolumn. Zapiszcie na tablicy obliczone sumy.

Podsumuj ćwiczenie, zwracając uwagę uczniów, jaką łączną kwotę wydali w sklepie (oni lub ich rodzice), a ile z tej kwoty wpłynie do budżetu państwa w postaci podatku VAT, który odprowadzi do urzędu skarbowego uczciwy przedsiębiorca. Wyjaśnij, dlaczego kupując towary lub usługi należy brać paragony. Ćwiczenie ma pokazać uczniom, że pieniądze publiczne są w rzeczywistości ich pieniędzmi, więc powinni szanować wspólne mienie, które zostało z nich sfinansowane.

Podatki w budżecie gminy

Powiedz, że podatki mają znaczenie nie tylko w budżecie kraju, lecz również w budżecie lokalnym – ich miast i wsi, dlatego teraz przyjrzyjmy się im lokalnie. Poinformuj uczniów, że budżet dowolnej gminy w Polsce można znaleźć na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej (BIP). W tym celu wystarczy wpisać nazwę gminy i skrót BIP w wyszukiwarce.

Zadanie polega na zapoznaniu się przez uczniów z dochodami gminy i wskazanie wśród nich dochodów, które pochodzą z podatków.

Poproś uczniów, aby stworzyli małe grupy (3-4 osobowe).

Ćwiczenie to możesz przeprowadzić z wykorzystaniem prawdziwego fragmentu budżetu waszej gminy (wariant I), lub z wykorzystaniem prostego fragmentu przykładowego budżetu gminy Finansówka (wariant II).

Zastanów się przed lekcją, jaki wariant wybrać, biorąc pod uwagę, że:

- samodzielne wyszukanie i praca z prawdziwą uchwałą budżetową ma większe walory dydaktyczne – pokazuje uczniowi, że zdobywana przez niego wiedza jest praktyczna i przydatna
- praca z prawdziwą uchwałą może być dla uczniów za trudna, jeśli gmina jest bardzo duża i jej uchwała budżetowa jest skomplikowana
- wybór wariantu I oznacza konieczność dostępu uczniów do komputerów, lub wydruku dla grup kilku kopii znacznych fragmentów uchwały, a wybór wariantu II wymaga wydruku skróconego, przykładowego budżetu w kilku kopiach

Zapoznaj się przed lekcją z uchwałą budżetową waszej gminy i oceń, czy możesz ją wykorzystać na lekcji. Jeśli jest taka możliwość, przeprowadź ten fragment lekcji wg wariantu I, a jeśli nie ma takiej możliwości wybierz wariant II.

W zależności od wybranego wariantu, postępuj dalej następująco:

Wariant I

z prawdziwą uchwałą budżetową gminy

Rozdaj uczniom polecenie, według którego mają wynotować z części dochodowej budżetu gminy wszystkie dochody z podatków. Jeśli uczniowie mają dostęp do komputerów, rozdaj im Kartę pracy nr 3 i pomóż uczniom wyszukać uchwałę na stronach BIP. Jeśli pracujecie bez komputerów, rozdaj uczniom fragment uchwały budżetowej gminy dotyczący jej dochodów (musisz przygotować fragment uchwały samodzielnie) i rozdaj Kartę pracy nr 4. Pomóż uczniom wypełnić tabelę zawartą w poleceniu jakie otrzymali.

Wariant II

z przykładową, uproszczoną uchwałą budżetową gminy Finansówka

Rozdaj uczniom Kartę pracy nr 5 oraz po jednym wydruku przykładowego fragmentu uchwały budżetowej gminy Finansówka. Zadaniem uczniów jest wynotowanie z niej wszystkich podatków wraz z dochodami jakie przynoszą gminie. Pomóż uczniom wypełnić tabelę zawartą w poleceniu jakie otrzymali.

Daj uczniom ok. 10 minut na pracę z uchwałą.

Po zakończeniu pracy, poproś uczniów o przedstawienie wyników.

Podsumowując ćwiczenie zwróć uczniom szczególnie uwagę, że:

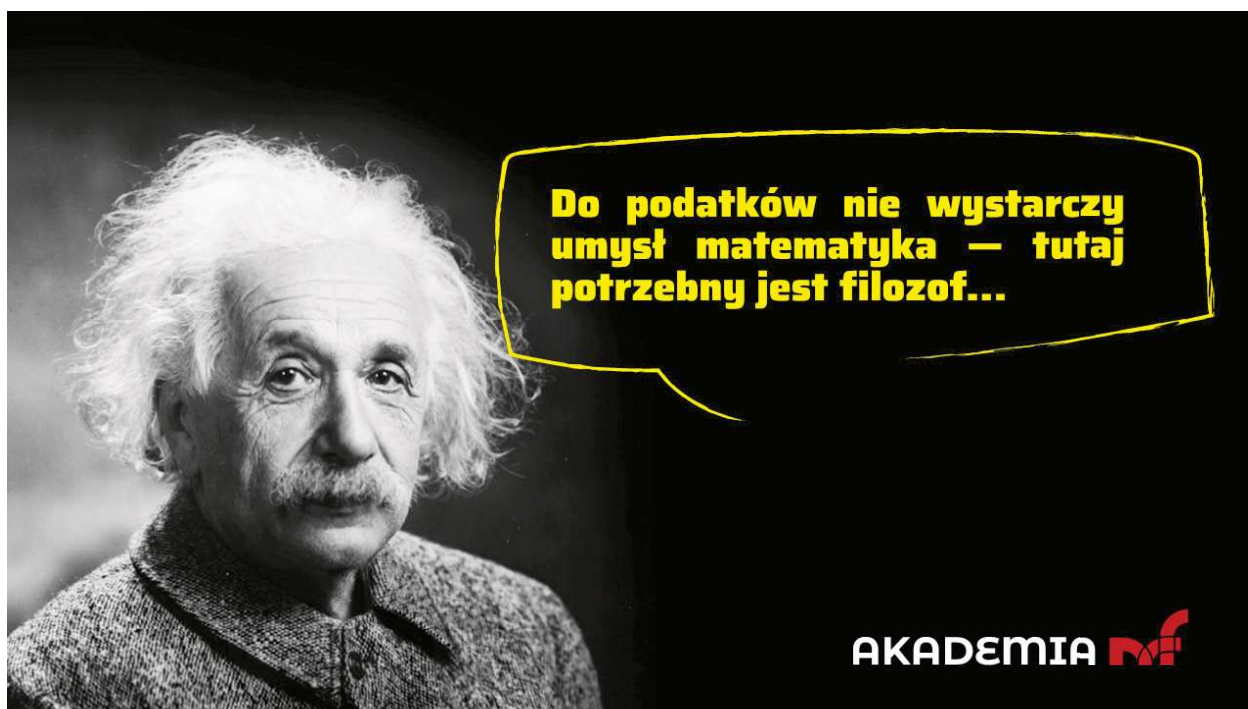
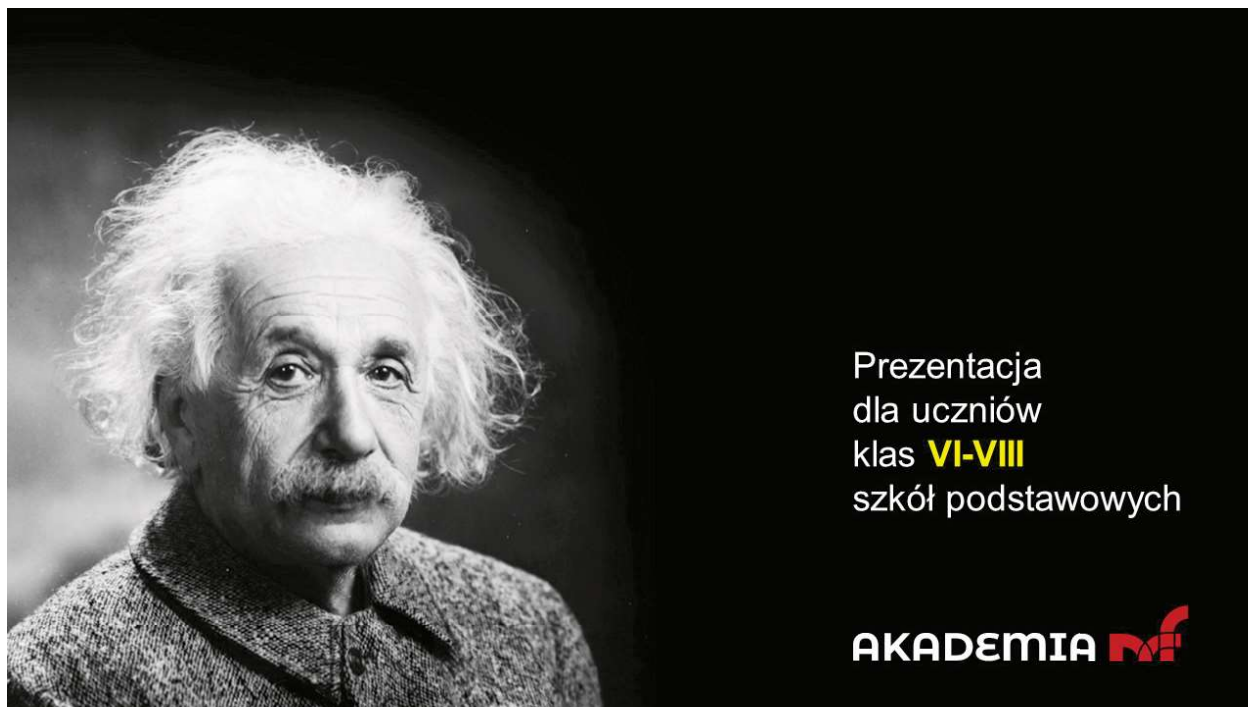
- płacenie podatków lokalnych (od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych, rolny, leśny, od nieruchomości, od środków transportowych) wpływa bezpośrednio na dochody danej gminy
- zadeklarowanie zamieszkania w danej gminie też przyczynia się do jej rozwoju, gdyż gminy mają udział w podatku PIT płaconym przez jej mieszkańców
- znaczenie podatków w strukturze budżetu gminy jest tylko pozornie małe! W budżecie gminy znaczny udział mają bowiem dotacje celowe, które są pieniędzmi otrzymywanymi przez gminę z budżetu państwa. A skąd są pieniądze w budżecie państwa? W większości z podatków! Warto to wytłumaczyć, by uczniowie nie odnieśli błędnego wrażenia, że lokalne korzyści z podatków są niewielkie

Podsumowanie

W ramach podsumowania zajęć zadaj uczniom kilka pytań:

- Czym jest podatek?
- Po co płacimy podatki?
- Jakie podatki poznaliście?
- Czy płacicie już jakieś podatki?
- Co by było, gdybyśmy nie płacili podatków?
- Dlaczego należy brać paragony fiskalne lub prosić o nie, jeśli nie są nam wydawane po zakupach?

Prezentacja

- Co Albert Einstein miał na myśli?
- Na czym skupiłby się matematyk analizując podatki?
- Na czym skupiłby się filozof analizując podatki?
- Albert Einstein powiedział też kiedyś: „rzeczą, którą najtrudniej w świecie zrozumieć jest podatek dochodowy”. Jak myślicie, czy rzeczywiście miał trudności z jego obliczeniem? A może chodziło mu o coś innego?

Link do filmu „Czym są podatki”
https://europa.eu/taxedu/node/965_pl

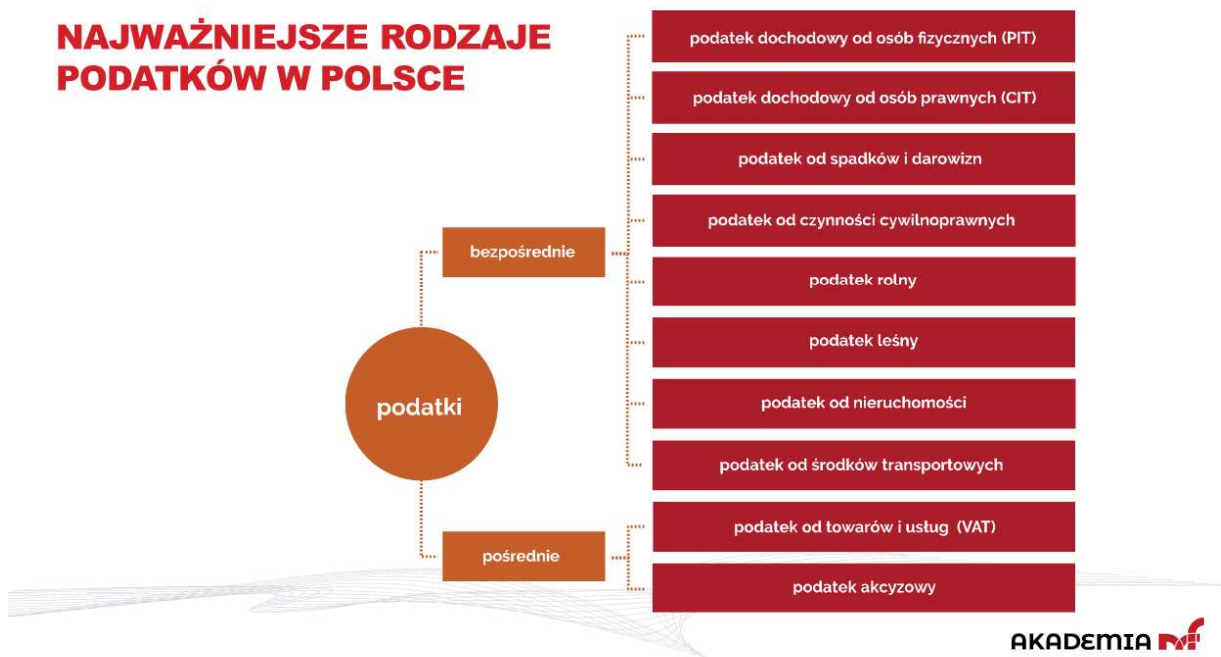
AKADEMIA

PODATEK – obowiązkowe,
bezwrotne świadczenie pieniężne
pobierane przez państwo lub
jednostkę samorządu terytorialnego
na potrzeby realizacji zadań
publicznych

AKADEMIA

AKADEMIA

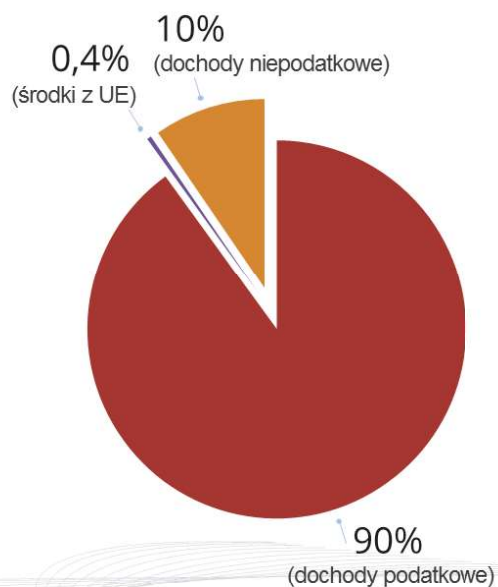
NAJWAŻNIEJSZE RODZAJE PODATKÓW W POLSCE

ZNACZENIE PODATKÓW W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA POLSKIEGO

Struktura dochodów budżetu państwa w 2017

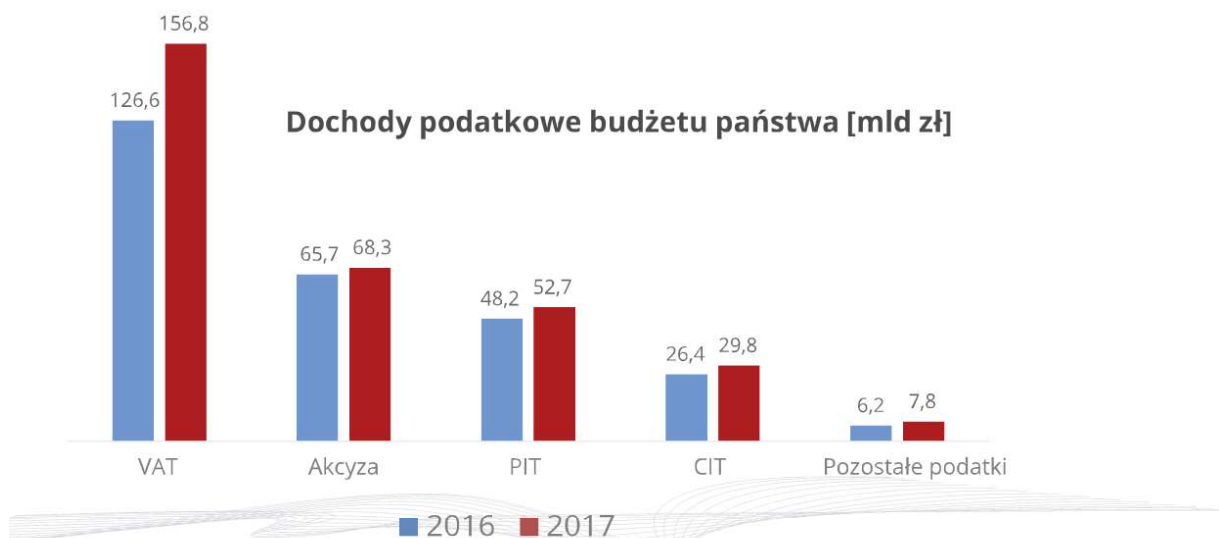
- dochody podatkowe
- dochody niepodatkowe
- środki z UE

Źródło: Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 r., Najwyższa Izba Kontroli.

AKADEMIA

Z KTÓRYCH PODATKÓW SĄ NAJWIĘKSZE DOCHODY?

Źródło: Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 r., Najwyższa Izba Kontroli.

AKADEMIA

PODATEK VAT

Podatek VAT

- ang. Value Added Tax – podatek od wartości dodanej
- to podatek od towarów i usług obowiązujący w Polsce od 1993 r.
- stawki podatku VAT: A - stawka podstawowa podatku 23%, od B do G - pozostałe stawki podatku stosowane na poszczególne towary i usługi oraz zwolnienie od podatku (tj. 8%, 5% i 0%).
- jest doliczany do ceny netto towarów i usług (po doliczeniu VAT cenę określamy jako „brutto”)
- cena brutto to cena, którą płaci klient, więc to on, a nie sprzedawca, jest obciążony podatkiem VAT

PIZZERIA
00-840 KOLONIA NOWA
UL. WŁOSKA 1
NIP XXX-XXX-XX-XX

2019-03-01 59787

PARAGON FISKALNY

MARGHERITA.B	1X22.00	22.00B
PEPPERONI.B	1X23.00	23.00B

SPRZEDAŻ OP. 45.00
PTU B 8.00% 3.33
SUMA PTU 3.33
SUMA PLN 45.00
0010 *P051 KASIA 5 WYNOS 09:32
T#01 KASJER
223924FE052006549275AC1E381064F10FB10
 BCN XXXXXXX
NR SYS. 2

KARTA KARTA 45.00 PLN

DZIĘKUJEMY - ZAPRASZAMY PONOWNIE

AKADEMIA

Karta pracy nr 1

Polecenie dla ucznia

Obejrzyj film „Czym są podatki?” i odpowiedz na pytania

Jaki cel chcieli zrealizować dzieci?	
Kogo poprosiły o pomoc?	
Dlaczego rodzice się nie zgodzili?	
Jak dzieci rozwiązały problem?	
Wpisz działania, nad których źródłem finansowania zastanawia się 2QT.	
Skąd pochodzą pieniądze na realizację tych działań?	
Wymień trzy sytuacje, w których musisz zapłacić podatek.	
Jaka jest wysokość podatku?	
W jakiej formie płaci się podatki?	